

TARYBOS NUOMONĖ

2006 m. kovo 14 d.

dėl atnaujintos 2005–2008 m. Airijos stabilumo programos

(2006/C 82/05)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

PAREIŠKĖ TOKIĄ NUOMONĘ:

- 1) 2006 m. kovo 14 d. Taryba išnagrinėjo atnaujintą Airijos stabilumo programą, kurioje apžvelgiamas 2005–2008 m. laikotarpis.
- 2) Per pastarąjį dešimtmetį realusis BVP vienam gyventojui ir užimtumo lygis išpūdingai sparčiai augo. Taip pat pastaraisiais metais toliau augo ir Airijos ekonomika: kiek mažiau nei 5 % per metus — didžiausia augimo norma euro zonoje, o užimtumas — didėjo, infliacija sparčiai artėjo prie euro zonos vidurkio. Biudžeto pokyčiai: fiskalinė būklė iš esmės buvo gera, valdžios sektoriaus balansas beveik visais praėjusio dešimtmečio metais buvo perteklinis, o skolos santykis pastebimai mažėjo (iki mažesnio negu 30 % BVP 2005 m.).
- 3) 2005 m. vasario 17 d. nuomonėje Taryba patvirtino ankstesnėje atnaujintoje 2004–2007 m. stabilumo programoje pateiktą biudžeto strategiją. Biudžeto įvykdymo 2005 m. klausimu, ankstesnėje programoje numatytas siektinas 0,8 % BVP valdžios sektoriaus deficitas, tuo tarpu šioje atnaujintoje programoje numatomas 0,3 % perteklius, nepaisant to, kad augimas buvo sumažintas. Pajamos buvo pagrindinė priežastis, dėl kurios 2005 m. pasiektas geresnis negu numatytas rezultatas.
- 4) Programoje iš esmės remiamasi naujajame elgesio kodekse nustatyto stabilumo ir konvergencijos programų struktūros modeliu ir duomenų pateikimo reikalavimais ⁽²⁾.
- 5) Pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo remiasi programa, numatoma, kad programos laikotarpiu realusis BVP ir toliau augs 4½ %–5 %. Remiantis dabar turima informacija, scenarijus pagrįstas patikimomis augimo prielaidomis. Nors šiuo metu turima informacija rodo, kad apskritai ekonomikos būklė gera, o tolesnis augimas bus tvirtas, vidutinės trukmės laikotarpiu makroekonominėje prognozėje išvengtina ir smukimo rizika. Visų pirma ji siejama su pasaulio ekonomikos perspektyvomis, atsižvelgiant į ekonomikos atvirumą; o pačioje šalyje — smunkant smarkiai išsiplėtusiai gyvenamajai statybai. Programoje pateikiamos SVKI infliacijos projekcijos gali būti ne itin palankios.

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1055/2005 (OL L 174, 2005 7 7, p. 1). Šiame tekste nurodytus dokumentus galima rasti tinklalapyje http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

⁽²⁾ Programoje pateikiami visi naujajame elgesio kodekse numatyti privalomi duomenys, tačiau nepateikiami kai kurie neprivalomi duomenys.

- 6) Atnaujintoje programoje patvirtinamas Airijos vyriausybės išsipareigojimas išlaikyti patikimus viešuosius finansus. Po ¼ % BVP pertekliaus 2005 m., biudžeto strategijoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2006 m. bus 0,6 %, o dvejus paskutinius programos metus bus 0,8 % BVP. Pirminis perteklius nuo 1½ % BVP 2005 m. sumažės iki ½ % 2006–2008 m. Pajamų ir BVP santykis vis mažės, o išlaidų santykis iš pradžių didės, ir tik programos laikotarpio pabaigoje vėl nukris iki 2005 m. dydžio. Prognozuojama, kad investicijų ir BVP santykis 2005–2008 m. padidės ½ procentinio punkto BVP. Nors 2005 m. rezultatai buvo geresni negu tikėtasi, naujojoje atnaujintoje programoje iš esmės patvirtinami ankstesnėje programoje nustatyti biudžeto tikslai.
- 7) Po 2006 m. planuojamo fiskalinio išplėtimo planuojama, kad struktūrinis balansas (t. y. pagal ciklą priderintas balansas, neįskaitant vienkartinųjų ir kitų laikinų priemonių), apskaičiuotas remiantis bendrai sutarta metodika, likusiu programos laikotarpiu stabilizuosis ties apytiksliai 0,1 % BVP. Programoje nustatytas biudžeto būklės vidutinės trukmės tikslas yra struktūrinė beveik subalansuoto biudžeto būklė; per visą programos laikotarpį numatoma išlaikyti struktūrinę poziciją, atitinkančią programos vidutinės trukmės tikslą. Kadangi programoje nustatytas vidutinės trukmės tikslas yra didesnis nei minimali kontrolinė užduotis (deficitas, sudarantis apie 1 ¼ % BVP), jį pasiekus susidarytų pakankamai patikima riba, neleidžianti susidaryti perviršiniam deficitui. Tinkamumo atžvilgiu programos vidutinės trukmės tikslas atitinka euro zonai ir VKM II valstybėms narėms Stabilumo ir augimo pakte ir elgesio kodekse nustatytas ribas ir juo reikalaujama daugiau, nei tikimasi pagal skolos santykį ir vidutinį potencialų gamybos apimčių augimą per ilgą laikotarpį.
- 8) Biudžeto rezultatai galėtų būti geresni nei numatyta programoje, ypač 2006 m. Pagal programoje pateikiamą pajamų prognozę galima būtų daryti atsargias prielaidas dėl mokesčių projekcijų, o išlaidų požiūriu, kapitalo išlaidos gali būti mažesnės negu planuoti asignavimai. Biudžeto tikslų rizika atnaujintoje programoje pateikiamose makroekonominėse projekcijose yra neutrali ir iš esmės atitinka Komisijos tarnybų vertinimą; tačiau biudžeto projekcijos gali ir nebūti tvirtos, jeigu pasitvirtins vidutinės trukmės laikotarpiu makroekonominėje prognozėje įžvelgtina smukimo rizika.
- 9) Atsižvelgiant į šį rizikos vertinimą, programoje apibrėžtos biudžeto kryptys atrodo pakankamos, siekiant užtikrinti, kad programoje numatyto vidutinės trukmės tikslo būtų laikomasi visą programos laikotarpį. Joje taip pat numatoma pakankama patikimumo riba, kad nebūtų viršyta 3 % BVP deficito pamatinė vertė esant įprastiniams metiniams makroekonominiams svyravimams.
- 10) Apskaičiuota, kad skolos santykis, kuris dešimtojo dešimtmečio pradžioje vis dar buvo šiek tiek mažesnis negu 100 % BVP, 2005 m. turėtų būti 28 % BVP — daug mažesnis negu Sutartyje numatyta 60 % BVP pamatinė vertė. Programoje numatoma, kad programos laikotarpiu skolos santykis stabilizuosis ties šia riba. Jeigu ne valdžios sektoriaus turtas nebūtų sukauptas *Nacionaliniame pensijų rezervo fonde (NPRF)*, skolos santykis gerokai mažėtų visą programos laikotarpį.
- 11) Atrodo, kad Airijos viešųjų finansų stabilumo rizika dėl numatomų biudžeto išlaidų senėjančiai visuomenei yra vidutinė. Dabartinė patikima biudžeto būklė kartu su žemu skolos lygiu ir sukauptu turtu Nacionaliniame pensijų rezervo fonde iš dalies ilgalaikiu laikotarpiu padeda atsverti itin didėjančias su visuomenės senėjimu susijusias valdžios sektoriaus išlaidas, ypač pensijoms. Airija taip pat neseniai įgyvendino valstybės tarnautojų pensijų sistemos reformas ir valdžios įstaigos numato tolesnes priemones, kurios turėtų padėti užtikrinti tvaresnę valstybės tarnautojų pensijinio aprūpinimo pagrindą. Padeda tai, kad duotas išsipareigojimas stebėti, ar įmokų normos atitinkamos, vykdamat reguliarias statistines peržiūras. Papildomų priemonių, skirtų palengvinti senėjančios visuomenės poveikį biudžetui, įgyvendinimas ilgalaikiu laikotarpiu vis dėlto bus svarbus elementas mažinant viešųjų finansų tvarumo riziką.

- 12) Numatytos priemonės viešųjų finansų srityje iš esmės atitinka bendrąsias ekonominės politikos gaires, įtrauktas į 2005–2008 m. integruotas gaires. Visų pirma Airija laikosi vidutinės trukmės tikslų, o atnaujintoje programoje pateikiama vyriausybės struktūrinių reformų programa, kuri turėtų padėti sustiprinti viešųjų tarnybų kokybę, padidinti viešųjų išlaidų efektyvumą ir spręsti Airijos ekonomikos infrastruktūros poreikius.
- 13) Atsižvelgiant į atnaujintą Lisabonos strategiją ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, 2005 m. spalio 28 d. pateiktoje Airijos nacionalinėje reformų programoje visų pirma nurodomi šie viešiesiems finansams didelį poveikį darantys uždaviniai: i) toliau teikti prioritetą valstybės investicijoms į ekonomiką ir socialinę infrastruktūrą bei kitoms augimą didinančioms išlaidoms; ir ii) palaikyti stabilią makroekonominę aplinką ir tvarius viešuosius finansus bei užtikrinti nedidelį infliacijos lygį. Nacionalinėje reformų programoje nurodytų politikos krypčių poveikis biudžetui taip pat atsispindi ir stabilumo programos biudžeto projekcijose. Stabilumo programoje numatytos priemonės viešųjų finansų srityje atitinka Nacionalinėje reformų programoje numatytus veiksmus. Stabilumo programa papildo šias priemones siūlomais viešųjų finansų institucinių aspektų pakeitimais, taip pat tam tikromis biudžeto ir sąmatų proceso naujovėmis.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą vertinimą, Tarybos nuomone, apskritai biudžeto būklė yra patikima, o biudžeto strategija — geras Stabilumo ir augimo pakta atitinkančios fiskalinės politikos pavyzdys. Tačiau Taryba ragina Airiją toliau įgyvendinti priemones, skirtas spręsti ilgalaikį senėjančios visuomenės poveikį biudžetui.

Pagrindinių makroekonominių ir biudžeto projekcijų palyginimas

		2004	2005	2006	2007	2008
Realusis BVP (pokytis, %)	2005 m. gruodžio mėn. SP	4,5	4,6	4,8	5,0	4,8
	2005 m. lapkričio mėn. (2) KOM	4,5	4,4	4,8	5,0	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	5,3	5,1	5,2	5,4	Nėra duomenų
SVKI infliacija (%)	2005 m. gruodžio mėn. SP	2,3	2,2	2,0	2,0	1,8
	2005 m. lapkričio mėn. KOM	2,3	2,2	2,5	2,4	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	2,3	2,1	2,0	1,9	Nėra duomenų
Gamybos apimtys atotrūkis (potencialusis BVP, %)	2005 m. gruodžio mėn. (1) SP	0,1	- 1,3	- 1,9	- 2,2	- 2,1
	2005 m. lapkričio mėn. (6) KOM	0,1	- 1,6	- 2,2	- 2,6	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. (1) SP	- 1,0	- 1,8	- 2,3	- 2,0	Nėra duomenų
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	2005 m. gruodžio mėn. SP	1,4	0,3	- 0,6	- 0,8	- 0,8
	2005 m. lapkričio mėn. (2) KOM	1,4	- 0,4	- 0,3	- 0,1	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	0,9	- 0,8	- 0,6	- 0,6	Nėra duomenų
Pirminis balansas (% BVP)	2005 m. gruodžio mėn. SP	2,6	1,5	0,6	0,4	0,5
	2005 m. lapkričio mėn. (2) KOM	2,7	0,8	0,8	0,9	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	2,1	0,6	0,6	0,7	Nėra duomenų
Pagal ciklą priderintas balansas (% BVP)	2005 m. gruodžio mėn. (1) SP	1,4	0,8	0,2	0,1	0,1
	2005 m. lapkričio mėn. (2) KOM	1,4	0,2	0,6	0,9	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. (1) SP	1,2	- 0,2	0,1	0,0	Nėra duomenų

		2004	2005	2006	2007	2008
Struktūrinis balansas ⁽³⁾ (% BVP)	2004 m. gruodžio mėn. ⁽⁴⁾ SP	0,7	1,1	0,1	0,1	0,1
	2005 m. lapkričio mėn. ⁽²⁾ ⁽⁵⁾ KOM	0,7	0,6	0,6	0,9	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	n.d.	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenų
Valdžios sektoriaus bendroji skola (% BVP)	2005 m. gruodžio mėn. SP	29,4	28,0	28,0	28,2	28,3
	2005 m. lapkričio mėn. ⁽²⁾ KOM	29,8	29,0	28,7	28,2	Nėra duomenų
	2004 m. gruodžio mėn. SP	30,5	30,1	30,1	30,0	Nėra duomenų

Pastabos:

- (¹) Komisijos tarnybų apskaičiavimai pagal programoje pateiktą informaciją.
(²) Komisijos tarnybų 2005 m. rudens prognozė prieš biudžeto, kuriuo grindžiama atnaujinta stabilumo programa, pateikimą 2005 m. gruodžio mėn.
(³) Pagal ciklą priderintas balansas (kaip ir pirmesnėse eilutėse), neįskaitant vienkartinių ir kitų laikinų priemonių.
(⁴) Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės pagal programą (0,3 % BVP 2005 m.; perteklių mažinančios). 2004 m. ir 2006 m. vienkartinių priemonių apskaičiavimus pateikė Airijos finansų departamentas: atitinkamai 0,7 % BVP 2004 m. ir 0,1 % BVP 2006 m. (abi perteklių didinančios).
(⁵) Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės pagal Komisijos tarnybų 2005 m. rudens prognozė (0,4 % BVP 2005 m.; perteklių mažinančios).
(⁶) Remiantis numatytu potencialiu augimu 5,8 %, 6,1 %, 5,5 % ir 5,3 % atitinkamai 2004–2007 m.

Šaltinis:

Stabilumo programa (SP); Komisijos tarnybų 2005 m. rudens ekonominės prognozės (KOM); Komisijos tarnybų apskaičiavimai.